

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Jany Henčekovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa **Š. G.** proti odporkyni **Sociálnej poisťovni, ústrediu**, Ul. 29. augusta 8, Bratislava **o príplatok k dôchodku politickým väzňom**, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 26. februára 2010, č.k. 7Sd/73/2009-22, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 26. februára 2010, č.k. 7Sd/73/2009-22 **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom konania náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd rozsudkom z 26. februára 2010, č.k. 7Sd/73/2009-22 zrušil rozhodnutie odporkyne číslo X. z 27. februára 2009, ktorým odporkyňa podľa § 2 ods. 1 a § 4 zákona č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom v znení zákona č. 272/2008 Z. z. (ďalej len „zákon č. 274/2007 Z. z.“) nepriznala navrhovateľovi príplatok k dôchodku za obdobie od 1. novembra 1952 do 29. novembra 1954, z dôvodu, že mu nárok

na príplatok za obdobie zaradenia do vojenského tábora nútených prác nevznikol, pretože mu nebol priznaný jednorazový peňažný príplatok podľa osobitného predpisu.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd sa nestotožnil s argumentáciou odporkyne, že navrhovateľ nesplnil zákonom stanovené podmienky pre nárok na príplatok k dôchodku politickým väzňom za obdobie od 1. novembra 1952 do 29. novembra 1954, pretože nebol rehabilitovaný alebo odškodnený podľa osobitného predpisu a ani mu nebol priznaný jednorazový peňažný príspevok podľa zákona č. 726/2004 Z.z. Krajský súd poukázal na skutočnosť, že navrhovateľ bol preukázateľne rehabilitovaný podľa zákona č. 87/1991 Zb. a podľa § 24 ods. 4 tohto zákona bol odškodnený priznaním príplatku za výkon služby v pomocnom technickom prápore. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na to, že poznámka pod čiarou má iba informatívny charakter, nemá teda normatívnu povahu, a preto pri posudzovaní otázky, či fyzická osoba je oprávnenou osobou v zmysle § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 274/2007 Z.z. nemožno vychádzať iba z textu poznámky pod čiarou č. 3a. Toto ustanovenie je nevyhnutné vykladať tak, že oprávnenou osobou v zmysle citovaného zákonného ustanovenia je každá fyzická osoba, ktorá za výkon služby vo vojenskom tábore nútených prác bola na základe zákona rehabilitovaná alebo odškodnená, alebo jej bol priznaný jednorazový peňažný príspevok podľa osobitného zákona. Podľa názoru súdu prvého stupňa navrhovateľ túto podmienku splnil, a preto súd rozhodnutie odporkyne zrušil a vrátil jej vec na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Proti rozsudku krajského súdu podala odvolanie odporkyňa. Nesúhlasila s právnym názorom súdu prvého stupňa. Podľa nej v poznámkach pod čiarou s odkazmi 3a, 3b a 3c nejde o demonštratívny výpočet právnych predpisov, lebo poznámky sa nezačínajú slovom napríklad – „napr.“, ale ide o presný výpočet taxatívne uvedených právnych noriem, podľa ktorých sú oprávnené osoby odškodnené. Keďže navrhovateľ nebol odškodnený alebo rehabilitovaný podľa v poznámke taxatívne uvedených predpisov a nebol mu priznaný jednorazový peňažný príspevok podľa zákona č. 726/2004 Z.z., nie je oprávnenou osobou podľa § 2 ods. 1 zákona č. 274/2007 Z.z. v znení zákona č. 272/2008 Z.z. a nárok na príplatok k dôchodku mu nevznikol. Z toho dôvodu odporkyňa žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a jej rozhodnutie z 27. februára 2009 ako vecne správne potvrdil.

Navrhovateľ sa k odvolaniu odporkyne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Podľa § 1 zákona č. 274/2007 Z.z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom v znení zákona č. 272/2008 Z. z. tento zákon upravuje poskytovanie príplatku k dôchodku ako štátnej sociálnej dávky (ďalej len "príplatok") na zmiernenie krívd spôsobených komunistickým režimom v období od 25. februára 1948 do 31. decembra 1989 politickým väzňom a osobám pozostalým po popravenom alebo zomretom politickom väzňovi počas výkonu trestu, počas zaradenia do vojenských táborov nútených prác, protiprávneho násilného odvedenia do bývalého Zväzu sovietskych socialistických republík a do táborov, ktoré mal bývalý Zväz sovietskych socialistických republík zriadené v iných štátoch alebo počas zaradenia do tábora nútených prác a ich rodinným príslušníkom za znevýhodnenie na trhu práce a nižší dôchodok.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 274/2007 Z.z. oprávnená osoba je fyzická osoba, ktorej sa vypláca starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok, invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu, výsluhový dôchodok, invalidný výsluhový dôchodok alebo invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu, ku dňu podania žiadosti o príplatok je štátnym občanom Slovenskej republiky a ktorá bola

a) najmenej tri mesiace väznená, tri mesiace vo výkone trestu odňatia slobody, tri mesiace zaradená do vojenských táborov nútených prác alebo protiprávne násilne odvedená do bývalého Zväzu sovietskych socialistických republík a do táborov, ktoré mal bývalý Zväz sovietskych socialistických republík zriadené v iných štátoch počas najmenej troch mesiacov a bola rehabilitovaná alebo odškodnená podľa osobitných predpisov 3a) alebo jej bol priznaný jednorazový peňažný príspevok podľa osobitného predpisu 3b) b) najmenej tri mesiace zaradená do táborov nútených prác 3c).

Poznámky pod čiarou k odkazom 3a, 3b a 3c znejú:

"3a) Zákon č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 82/1968 Zb. o súdnej rehabilitácii.

§ 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 319/1991 Zb. o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd a o pôsobnosti orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti mimosúdnych rehabilitácií v znení neskorších predpisov.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému.

3b) Zákon č. 726/2004 Z. z. o poskytnutí jednorazového peňažného príspevku osobám zaradeným v rokoch 1948 až 1954 do vojenských táborov nútených prác a pozostalým manželkám po týchto osobách v znení neskorších predpisov.

3c) Zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov".

Z obsahu spisového materiálu vrátane administratívneho spisu odporkyne je zrejmé, že starobný dôchodok navrhovateľa, priznaný od 1. augusta 1990, bol upravený podľa § 24 ods. 4 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení zákona č. 267/1992 Zb. o príplatok za výkon služby v pomocných technických práporoch za dobu od 1. novembra 1952 do 29. novembra 1954. Navrhovateľ žiadosťou zo dňa 4. decembra 2008 požiadal odporkyňu o príplatok k dôchodku podľa zákona č. 274/2007 Z.z. za obdobie zaradenia do vojenských táborov nútených prác.

Z potvrdenia Ministerstva obrany Slovenskej republiky, oddelenia vojnových veteránov a vydávania osvedčení z 18. septembra 2009 č. OVV-82-2/2009-SzM vyplýva, že navrhovateľ si nárok podľa zákona č. 726/2004 Z.z. na poskytnutie jednorazového peňažného príspevku osobám zaradeným v rokoch 1948 až 1954 do vojenských táborov nútených prác v zákonom stanovenej lehote neuplatnil.

Účelom zákona č. 274/2007 Z.z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom, ktorý vychádza z ustanovenia § 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z.z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému, je upraviť zmiernenie niektorých krívd spáchaných na odporcoch komunistického režimu a na osobách, ktoré boli postihnuté jeho perzekúciami, a to zlepšením sociálnej situácie osôb, ktoré boli v období od 25. februára 1948 do 31. decembra 1989 väznené a boli súdne rehabilitované podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov.

Zákonom č. 272/2008 Z.z. sa od 1. januára 2009 rozširuje okruh osôb oprávnených na príplatok k dôchodku politickým väzňom, o osoby pozostalé po popravenom alebo zomretom politickom väzňovi počas výkonu trestu, osoby zaradené do vojenských táborov nútených prác, protiprávne násilne odvedené do bývalého Zväzu sovietskych socialistických republík a do táborov, ktoré mal bývalý Zväz sovietskych socialistických republík zriadených v iných

štátoch alebo zaradené do tábora nútených prác, ktoré boli rehabilitované alebo odškodnené podľa osobitných predpisov alebo im bol priznaný jednorazový peňažný príspevok podľa osobitného predpisu.

Z dôvodovej správy k návrhu zákona (zverejneného v Zbierke zákonov pod č. 272/2008 Z.z.), ktorým sa mení zákon č. 274/2007 Z.z. vyplýva, že zámerom zákonodarcu bolo rozšírenie okruhu oprávnených osôb aj o osoby, zaradené do vojenských táborov nútených prác, lebo zákonom č. 274/2007 Z.z. v znení platnom do 31.12.2008 bol obídený zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, čo sa malo odstrániť práve predmetnou novelou.

Podľa názoru odvolacieho súdu sa odporkyňa v konaní o žiadosti navrhovateľa dôsledne neriadila ustanovením § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 274/2007 Z. z., a to z dôvodu, že neskúmala, či sú u navrhovateľa splnené podmienky na priznanie príplatku k dôchodku politickým väzňom. Zo spisov vyplýva, že navrhovateľ bol viac ako 3 mesiace zaradený vo vojenskom tábore nútených prác, a to v období od 30. augusta 1952 do 13. augusta 1954 a je štátnym občanom Slovenskej republiky.

Z uvedeného vyplýva, že odporkyňa opomenula skutočnosť, že navrhovateľ bol rehabilitovaný podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov. Rehabilitácia navrhovateľa, ako osoby zaradenej do vojenského tábora nútených prác, je relevantnou právnou skutočnosťou pre určenie oprávnenej osoby podľa § 2 ods. 1 zákona č. 274/2007 Z.z. v znení zákona č. 272/2008 Z.z. pri splnení ďalších zákonných podmienok.

Odvolací súd zhodne s krajským súdom poukazuje na to, že podmienka rehabilitácie alebo odškodnenia podľa osobitných predpisov nemusí byť naplnená len rehabilitáciou podľa zákona č. 119/1990 Zb., zákona č. 82/1968 Zb. a zákona č. 125/1996 Z. z. (podľa poznámky 3a k § 2 ods. 1 písm. a/ zákona), keďže poznámka nemá všeobecne záväzný charakter, ale len informatívny charakter, ako to vyplýva z legislatívno-technických pokynov uvedených v prílohe č. 2 k Legislatívnym pravidlám.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd námietku odporkyne, že v poznámkach pod čiarou 3a, 3b a 3c „ide o presný výpočet taxatívne uvedených právnych noriem, podľa

ktorých sú oprávnené osoby odškodnené“, nepovažoval za dôvodnú, rozsudok krajského súdu podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

V ďalšom konaní je odporkyňa viazaná právnym názorom súdu a jej úlohou bude opätovne rozhodnúť o nároku navrhovateľa na príplatok k dôchodku politickým väzňom.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 2 v spojení s § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p. a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo úspešný navrhovateľ si žiadne trovy neuplatnil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. novembra 2010

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Anna Koláriková